

Vrouwen in Uganda

Safira (URDT Girls' School) en haar moeder

Homeopaten zonder Grenzen

In februari 2010 ging Lilian Peters met Homeopaten zonder Grenzen naar Uganda om daar een project op te starten waarbij Community Health Workers opgeleid worden in de homeopathie. In Uganda vervullen vrouwen – de spil van de familie en de gemeenschap – een sleutelrol in de transformatie van het land.

Door Lilian Peters*

De weg is slecht, meestal niet meer dan een smalle strook asfalt in het midden, aan weerszijden afgebrokkeld en uitlopend in opstuivend rood gruis: de kleur van de Ugandese aarde. En dan heb je nog mazzel. Soms zijn de gaten in de weg zo groot en de randen zo scherp dat onze landrover bijna tot stilstand moet komen, voorzichtig manoeuvrerend om de *potholes* ongeschonden te passeren. Auto's zigzaggen op deze manier voortdurend van de linker- naar de rechterkant van de weg. Net als de matatu's, de afgeladen taxibusjes die samen met de scootertjes, de *bodaboda*, het openbaar vervoer van het land vormen. De auto schudt en hobbelt, ik houd me vast aan de greep boven het raam. Het rode stof is overal. Langzaam maar zeker dringt Afrika mijn lichaam binnen.

Onder de armoedegrens

Samen met Christine Zürcher en Marinus Jousma ben ik voor Homeopaten zonder Grenzen (HzG) op weg naar Kagadi in het Kibaale-district, een van de armste en meest achtergebleven delen van Uganda. Kagadi is de zetel van Uganda Rural Development Training (URDT), een Ugandese niet-gouvernementele organisatie die zich al meer

dan twintig jaar inzet voor de ontwikkeling van het platteland. Een organisatie die gelooft dat onderwijs, training, verhoging van bewustzijn en het delen van informatie effectieve strategieën zijn voor economische groei en andersoortige ontwikkeling. Homeopaten zonder Grenzen werkt samen met URDT aan een project op het gebied van gezondheidszorg voor Kibaale, waarbij HzG Community Health Workers (CHW's) gaat opleiden in de homeopathie. Deze CHW's wonen en werken in de afgelegen gebieden en kunnen in de toekomst veelvoorkomende klachten met homeopathie gaan behandelen. Op deze manier komt gezondheidszorg binnen het bereik van een groep mensen die hier niet of nauwelijks toegang tot had. De gezondheidszorg in het Kibaale-district is armzalig. Vrouwen overleven de bevalling vaak niet, de baby- en kindersterfte is er schrikbarend hoog. Veel mensen leven onder de armoedegrens. Als zij ziek worden, lukt het vaak niet om op tijd een dokter te bereiken. Ze moeten er uren voor lopen, want andere transportmiddelen hebben ze niet. Malaria is een groot probleem. Meer dan veertig procent van de bevolking van Kibaale heeft deze ziekte onder de leden en sterft er uiteindelijk aan, nog voor ze vijftig jaar zijn.

* Lilian Peters is klassiek homeopaat in opleiding en redactielid.

Maraboes en muskietennetten

Onze tocht naar Kagadi voert door het zuidwesten van Uganda. Het landschap is groen en de begroeiing weelderig. We passeren ontelbare dorpjes. De mensen staan overal langs de kant van de weg of zitten in de schaduw van hun huizen. In kleurrijke kraampjes liggen mango's, avocado's en papaja's in sierlijke torentjes opgestapeld. De route gaat via Masaka naar Mbari. Halverwege komen we dicht langs de grens van een van de nationale parken van Uganda: Lake Mburo National Park. In de poeltjes die vlak langs de weg liggen, zien we de eerste schitterende kraanvogels, het nationale symbool van Uganda. Die avond kruipen we onder ons muskietennet, ditmaal in een *guest house* in Fort Portal. De volgende ochtend gaat de reis om zeven uur verder. Als we in Kagadi de campus van URDT oprijden, zijn we aangenaam verrast: een groene en lieflijke oase in het arme district. Op het rieten dak van de stenen, ronde huisjes – de onderkomens voor de gasten – zitten twee maraboes op de uitkijk.

Enoch

Een sympathieke landbouwkundige met grote Egyptische ogen, Enoch, leidt ons rond over het uitgestrekte terrein. We zien de moestuin, de bibliotheek, het radiostation en de werkplaats waar zonnepanelen gemaakt worden. Op weg naar de katoenvelden lopen we onder een prachtige mango-boom door. Enoch benadrukt dat hier geen enkele boom geveld wordt: 'It's a crime to touch them.' Respect voor de natuurlijke omgeving en liefde voor het land is URDT eigen. Het is onlosmakelijk verbonden met hun filosofie en manier van werken. Op de grens waar het terrein van URDT overgaat in de wildernis van Kagadi Forest, zien we grijze apen spelen. Even later ontmoeten we een troep bavianen, aangevoerd door een onverschrokken alfamannetje. In zijn buurt duikt steevast een jongen op met een lange tak, klaar om het dier te verjagen als hij te brutaal wordt.

Sleutelrol

Aan de andere kant van het terrein liggen de URDT Girls' School en de African Rural University for Women. URDT

verzorgt onderwijs en training en richt zich daarbij vooral op meisjes en jonge vrouwen. Volgens oprichter Mwalimwa Musheshe vervullen vrouwen een sleutelrol in de transformatie van Uganda. Ze zijn de spil van de familie en de gemeenschap en het is essentieel om in hun ontwikkeling te investeren.

De URDT Girls' School, waar meisjes tot ongeveer achttien jaar worden opgeleid, is in korte tijd uitgegroeid tot een van de beste scholen van Uganda. Uniek voor deze school is de zogeheten 'tweegeneratiesaanpak', waarbij de meisjes niet alleen onderwijs krijgen, maar hen ook geleerd wordt om wat zij zelf leren door te geven aan hun familie.

Een deel van de meisjes die de Girls' School hebben afgerond, gaat straks de HzG-opleiding tot Community Health Worker volgen. Daarnaast maakt URDT samen met het lokale ziekenhuis in Kagadi een selectie van andere mensen die voor de training van HzG in aanmerking komen. Voorwaarde is dat zij na afloop teruggaan naar de afgelegen dorpen om er te wonen of te werken. Ook zal HzG een groep mensen opleiden die na verloop van tijd zelfstandig anderen kan onderwijzen in de homeopathische geneeskunst. Op die manier krijgt het project een duurzaam karakter en kan HzG zich na verloop van tijd terugtrekken.

Nogmaals Enoch

Na drie dagen van vruchtbare samenwerking nemen we afscheid van de mensen uit de staf van URDT die ons zo gastvrij hebben ontvangen. We zullen elkaar weer ontmoeten tijdens de eerste trainingsperiode die rond de zomer gepland is. De motor van onze landrover draait al. Uit het niets komt Enoch aangerend. Na de rondleiding op de eerste dag hebben we hem niet meer gezien. Met Ugandese hartelijkheid pakt hij onze hand. 'Ik had malaria', verontschuldigt hij zich. 'Ik heb twee dagen op bed gelegen, maar ben nu weer oké. Zo eens in de vier maanden gebeurt dat, dus ik mag niet klagen.'

Wilt u meer informatie hebben of dit project financieel steunen? Kijk dan op www.hzg.nl.

